

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE

Kokous 4/2023

Aika maanantai 23.10.2023 klo 13.00-15.30

Paikka Meritullinkatu 8, nh Meritulli, Helsinki ja Teams-yhteys

Jäsen

Siikavirta Jaska, pj.	STM
Kokko Sari, vpj.	Vammaisfoorumi
Huhtala Peppiina	EK
Keyriläinen Marianne	TEM
Leikas Katri	OM
Lithén Carola	Vammaisfoorumi
Maijala Juha-Pekka	YM
Mäki Anne	Vammaisfoorumi
Nummelin Ida	SAK, STTK, Akava
Paasonen Sanna	Vammaisfoorumi
Sariola Jukka	Vammaisfoorumi
Schröder Tinja	UM
Suomi Juha-Pekka	OKM
Turtiainen Petri	Vammaisfoorumi
Viemerö Jaana	Hyvil
Välimaa Mika	Vammaisfoorumi
Åkermarck Mikael	LVM
Heikkonen Merja	VANE/STM
Hoffrén Tea	VANE/STM
Päivärinta Meri	VANE/STM

Pysyvät asiantuntijat

Ahola Sanna	Ihmisoikeuskeskus
Hirvasvuopio Janne	Saamelaiskäräjät
Katsui Hisayo	Helsingin yliopisto
Lindqvist Gunilla	Ahvenanmaan maakuntahallitus
Malmund-Laakso Kirsi-M.	STM
Mölläri Markku	VM
Nurmi-Koikkalainen Päivi	THL
Puumalainen Juha	SM
Salenius Maria	Kuntaliitto

Käsittävät asiat

1. Kokouksen avaus

2. Esityslistan hyväksyminen

Henkilökohtainen varajäsen

Linna Johanna	EK
Haavisto-Vuori Päivi	TEM
Nousiainen Katriina	OM
Metsävainio Katja	Vammaisfoorumi
Kilpelä Niina	YM
Jääskeläinen Marko	Vammaisfoorumi
Sahamies Miika	SAK, STTK, Akava
Kilpeläinen Viivi	Vammaisfoorumi
Huusko Anne	Vammaisfoorumi
Kokko Anna	UM
Räty Kaisa	OKM
Vuori-Karvia Johanna	Vammaisfoorumi
Vogt Ellen	Hyvil
Jaakkola Kata	Vammaisfoorumi
Uusitalo Eveliina	LVM

3. Neuvottelukunnan jäsenten, varajäsenten ja asiantuntijoiden esittäytyminen

4. Neuvottelukunnan tehtävät ja toimintatavat (liite 1)

Puheenjohtaja esittelee Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANEn tehtävät. VANEon YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen (YK:n vammaisyleissopimus, SopS 27/2016) mukainen valtiollinen koordinaatioelin. Sen tehtävänä on helpottaa vammaisyleissopimuksen täytäntöönpanoon liittyvää toimintaa valtionhallinnon ja yhteiskunnan eri aloilla ja tasoilla. Tehtävänsä toteuttamiseksi neuvottelukunta:

- 1) edistää ja sovittaa yhteen yleissopimuksen kansallista täytäntöönpanoa ja vammaisten henkilöiden oikeuksien huomioon ottamista kaikkien hallinnonalojen toiminnassa;
- 2) laatii toimikaudelleen toimintaohjelman, jossa määritellään yleissopimuksen täytäntöönpanon edistämisen keskeiset kansalliset tavoitteet ja niitä edistävät keinot sekä tarvittava seuranta;
- 3) nimeää keskuudestaan vammaisia henkilöitä edustavan osallistujan yleissopimuksen 33 artiklan mukaisen yhteystahon toimintaan.

Neuvottelukunta toimii sosiaali- ja terveysministeriön (STM) yhteydessä. Sen tehtävistä säädetään asetuksella (908/2016, pääset asetukseen [tästä](#)).

Pääsihteeri esittelee liitteen 1 mukaiset neuvottelukunnan toimintatavat.

Päätösehdotus: VANE merkitsee tiedoksi VANEn tehtävät. VANE käy keskustelun ja päättää toimintatavoistaan 2023-2027.

5. Vammaisten henkilöiden edustajan valitseminen vammaisyleissopimuksen 33 artiklan mukaisen yhteystahon (focal point) toimintaan

Vammaisyleissopimuksen 33 (1) artikla edellyttää sopimuspuolia nimeämään hallitusorganisaationsa mukaisesti yhden tai useamman yhteystahon yleissopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä asioita varten. Kansalliseksi yhteystahoiksi on Suomessa nimetty ulkoministeriö (UM) ja sosiaali- ja terveysministeriö (STM). VANEn tehtävänä on nimetä vammaisjärjestön edustaja, joka osallistuu yhteystahon toimintaan.

Päätösehdotus: VANE nimeää edustajansa yhteystahon toimintaan.

6. VANEn edustajat työryhmissä

VANElla on ollut edustuksia erilaisissa työryhmissä ja edustajapyyntöjä tulee myös hallituskauden aikana. Edustajat nimetään yhdessä sovittujen toimintatapojen mukaisesti. Työryhmissä VANEn edustajat edustavat neuvottelukuntaa yhdessä sovittujen kantojen mukaisesti. Edustajien tulee tuoda työryhmissä käsiteltävät asiat tiedoksi ja keskusteltaviksi neuvottelukunnan kokouksiin ja tarvittaessa kokousten välillä sähköpostikäsitelyyn.

Tällä hetkellä edustuksia on seuraavasti:

- Selkokeskuksen selkokielen neuvottelukunnassa jäsenenä Merja Heikkonen
- Oikeusministeriön Syrjinnän seurantatyöryhmän jäsenenä Henrik Gustafsson, varalla Tea Hoffrén

Lisäksi pääsihteeri on kutsuttuna pysyvänä asiantuntijana joissakin ryhmissä, mutta ei VANEn edustajana.

Päätösehdotus: VANE käy keskustelun edustuksista ja päättää niiden jatkosta.

7. Toimintaohjelmatyön käynnistäminen ja toimintaohjelmatyöryhmän nimeäminen

VANEn asetuksen mukaisena tehtävänä on laatia toimikausilleen toimintaohjelma. Toimintaohjelmassa tulee määritellä vammaisyleissopimuksen täytäntöönpanon edistämisen keskeiset kansalliset tavoitteet, niitä edistävät keinot sekä tarvittava seuranta. Toimintaohjelman valmistelun tukena on aiemmin toiminut toimintaohjelmatyöryhmä, joka käytännössä on käynyt ohjelman valmisteluun liittyvät neuvottelut. Toimintaohjelmatyön kaikissa vaiheissa on erityistä huomiota kiinnitettävä vammaisten ihmisten osallisuuden toteutumiseen. Toimintaohjelman kantavana periaatteena on valtavirtaisuus.

Nyt laadittava toimintaohjelma on järjestyksessään kolmas ja edellisissä toimintaohjelmissa on ohjelman rakenne vakiintunut. Toimintaohjelma on koostunut YK:n vammaisyleissopimuksen artiklojen mukaisista 13 sisältöalueesta ja kukin sisältöalue on käsittänyt nykytilan kuvauksen ja sen pohjalle asetetut tavoitteet ja toimenpiteet. Nykytilan kuvaus on ollut kolmijakoinen käsittäen sisältöalueiden pysyvien rakenteiden kuvauksen, vireillä olevat asiat (esim. hankkeet ja hallitusohjelmakirjaukset) sekä tilasto/kokemustietoa. Nykytilan kuvausta tukee tällä kaudella Helsingin yliopiston tutkimus vammaisten henkilöiden asemasta Suomessa. Päävastuu nykytilan kuvauksista on hallinnonaloilla, mutta sen ohessa VANE on kuullut myös vammaisjärjestöjä ja muita sidosryhmiä.

Ohjelman valmisteluun on myös tälle kaudelle syytä nimetä toimintaohjelmatyöryhmä. Toimintaohjelmatyöryhmä vastaa käytännön neuvotteluista ja kuulemisista. Aikataulutavoitteena on saada nykytilan kuvaustyö pitkälle vuoden loppuun mennessä ja ohjelma valmiiksi kevään 2024 aikana.

Edellisen kauden toimintaohjelmaan ja sen loppuraporttiin pääsee tutustumaan:

[Seurantaraportti : YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen kansallinen toimintaohjelma \(2020–2023\)](#)

[YK:n vammaisyleissopimuksen kansallinen toimintaohjelma Oikeus osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen](#)

Päätösehdotus: VANE käy lähetekeskustelun toimintaohjelmatyöstä ja nimeää toimintaohjelmatyöryhmän.

8. Helsingin yliopiston tutkimuksen väliraportti

Professori Hisayo Katsui antaa väliraportin tutkimuksen etenemisestä ja alustavista tuloksista.

Päätösehdotus: VANE merkitsee kuullun tiedoksi.

9. Tiedoksi

Vammaisneuvostopäivä 25.10.2023, yhteistyössä VM:n Avoimenhallinnon kanssa on peruttu

10. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään joulukuussa myöhemmin ilmoitettavana aikana. Kokouksessa voidaan tarvittaessa esitellä YK:n vammaisyleissopimus. Aiemman käytännön mukaisesti aloitetaan ministeriöiden kuulumiskierros.

11. Kokouksen päättäminen